

ŠKRAK

Zabavno-zbadljiv in šaljiv list.

Št. 5.

V Ljubljani, 10. marca 1884.

Tečaj II.

Žalostno-smešna pustna pesen večletnega diurnista na pustni torek.

Čmerno šetam se po sobi,
Svéca žalostno brlí.
Vse je tiho kakor v grobi,
Jeza mi srcé poji.

Gódba se v daljavi čuje,
Saj se slavi pust nocój.
Vse se sméje, vse raduje,
Ali mračen duh je moj.

Ljubica na balu sije,
Vse se ljubko jej laská.
Mnog „š'valjé“ krog nje se vije,
Ona nežno se smehljá.

Vrag te vzémi, pust prokléti!
Tudi jaz bi šel na bal,
Ali kjé vstopnínó vzéti?
Kdo bi črni frak mi dal?

Angležev najnovejša bolezen.

Do sedaj je bilo znano, da vsak plavolasi sin Albijona boluje za „spleenom“. Sedaj pa, ko so Rusi zavzeli Merv, zavládala je po vsej Velikej Britaniji akutna „Mervozitéta“.

Officiosus v Lajbaherici se pritožuje, da vlada „Sloven-skemu Narodu“ „ne more nič po volji storiti.“
Istina, ker ničesar storiti neče!

„Vin de Grize“— „Vin de Dêre“.

Pri ranjcem g. župniku K. v Čadramu na Štajerskem, možu izredne gostoljubnosti, bila je zbrana večja družba in dobro so se imeli pri okusni jedi in žlahtni kapljici. Domači kaplan Matevž pa je tudi imel v svoji kleti nekaj polovnjakov vina. Dražiti so ga začeli sosedge, da ne da svojega vina poskusiti, ker so vedeli, da polnih sodov ne odpira rad. Napo-

sled se g. Matevž omehči in prinese dvoje vrsti vina, od vsake jedno buteljo. Njegov bivši sošolec župnik S., znan po svojem dobrem humoru in dovtipu, spisal je mej tem dve vigneti ter ju prilepil na botelji.

Ko postavi butelje na mizo, oglasi se župnik S.:

„Glejte! glejte! Matevž nam je prinesel francoskega vina.“

In bral je po francoskem izreku: Vin de Griz — Vin de Dêre.

Gospodje si ogledujejo napisa, šaliijo se in se smeje, Matevž pa se dobre volje namuzne. Naenkrat reče domači župnik, ogledavši si napise: „G. Matevž, kakšno vino pa ste nam prinesli? Kdo pa bode kaj tacega pil? Le berite!“ In gospod župnik bere s slovenskim naglasom:

„Vin', da dere“ in „Vin', da grize.“ Krohot po hiši. G. Matevž pa jezen odnese butelje in dolgo časa svojemu sošolcu župniku S. ni pozabil te šale.

Kmetijski humor.

Kmet Zidovski pri Bistrici na Štajerskem bil je tako nesrečen, da je bil zmirom na bobnu in da skoraj ni minulo nedelje, da ne bi preklicano bilo njegovo premakljivo imetje, ali celó njegov grunt. Ko Zidovski neko nedeljo na Bistriškem trgu stoji in sliši občinskega slugo bobnati in spet njegov grunt preklicavati, stopi k slugi, mu potrka na ramo in reče dobrovoljno: „Le bobnaj, le bobnaj! poprej bo tvojemu bobnu kože zmajnkalo, ko meni grunta“.

Pri krstu.

G. župnik: No, oče, po katerem svetniku pa bomo imenovali vašega fanteka. Jaz menim, ker je ravno danes sv. Jurij naj bo Jurij.

Kmet: Jurij, pa že ne, g. fajmošter. Marka naj bo, Marka. Jurij še zmirom lahko postane.

Modrost naroda.

Kdor hoče grajan biti, naj se oženi, kdor hoče biti hvaljen naj pa umrje.

„Dominus vobiscum“ je že kruha stradal, „Et cum spiritu tuo“ pa še ne. (S tem se hoče dokazati, da imajo čestokrat mežnarji boljše dohodke, nego duhovniki.)

Neumno je Konju žvižgati in krčmarju napijati. — (Še bolj neumno pa nemškutarju verovati.)

Umrli pa ne bom, dokler dihati ne pozabim.

Nekateremu nič ne dé, če tudi pes gada požre.

Prašiče in kupce treba po smrti hvaliti.

„Fajfa“, žena in konj neso za posojilo.

Tužnim srcem naznanja pepelnica, da je njen jako priljubljeni prednik, gospod

Pust, po domače Kurent, tudi „Fašenk“,

osnovatelj dolgov, podpiratelj veselih bratov, doktor zaljubljenih deklet, profesor pijancev, blagajnik praznih pokladnic, ud in predsednik žejnih društev 26. dan februarja o polnoci po celo izpraznjenej mošnji svojo grešno dušo izpihnil.

Pogreb je bil 28. feb. od hiše plesalcev z mačkinim mijavkanjem na mirni dvor.

Žalostinke se bodo prihodnje dni po posojilnicah popevale.

Na Ptuji, 29. februarja 1884.

—rn.

ali slisal za Šukljejevo izbacenje sklepiti juriste 6. 7. 8. leta kar listkarja tiste številke napotuje da pravi da so filozofi in filologi premagali stare juriste. Tu je precej jednega zapeljal in koliko še drugih, ki ne znajo tako lepih feljtonov pisati. Dvomim v resnici, da bi bil v Sloveniji upisan kaki tak nemarnež, ki si upa konkurenco delati filozofom šestega ali večega leta poizvedel pa sem za gotovo da tisti večer v Sloveniji nobene take stare bajte ni bilo videti še manj pa slišati. G. Šuklje tedaj vsaj od teh ni bil po nedolžnem preganjan in tudi sploh ne. Če bom pisal listek za „Slovenski Narod“ in dobil zanj tiste štiri cekine, dal jih bom Vam ali bolje Tebi g. dopisnik — saj Te poznam, Ti lepa maska — da ne bo treba v prihodnje taci poročil in komentarov pisati, ki potrebujejo popravka. Da je pa vsacemu človeku dovoljeno imeti svoje misli o g. profesorji in njegovem članku XIX. in o tistih 600 forintih, ne da bi si dal jih pri sedanjem odboru „Slovenije“ ali celo pri g. dopisniku patentirati in ne da bi te misli morale provocirati tako skrite, malenkostne napade, posebno če se lastno to prepričanje nikomur in nikakor ne vsiljuje — to ve vsak srednje dobro gojeni človek.

Pa pardon — skoraj bi bil postal preresen. Da ne bo kdo mislil, da je vse, kar sem pisal, pisano iz kake animoznosti do „Slovenije“ ali njenega slavnega odbora ali celo do g. dopisnika, izrekam, da želim vsem trem še dolgo življenje zadnjima dvema pa še toliko humorja kakor sta ga pokazala do sedaj, kajti v resnici dobrodejna je bila komika, s katero se je rodila in poročala ta Šukljejeva aféra. Tudi taci sôdov — ne vinskih — bi še več videti želel, kateri znajo biti tako domišljano resni, kakor bi bilo šlo g. profesorju za glavo. Oh zgodovina, zakaj se ponavljaš, zakaj morajo zmiraj gosi kapitol reševati?

Octavus.

Mej dvema nemškutarjema.

Z Dunaja, 5. marca [Izv. dop.] Slovensk uradni list — lepa pridobitev. Tako bodo govorili nekdanji delavci v našem narodnem vinogradu, kateri so že zbrani gori v Olimpu in še znabiti ne vedó za tistih 600 forintov katere bo slovenska Kranjska položila na žrtvenik naše narodnosti, da bo preje gotov most do Adrije. In tako cenó je! — bodo rekli tisti dobri gospodarji, ki nimajo navadó denar izdajati po nepotrebnem. Pa najbolj po godu bo še tistim, ki za svoje prestave in druga originalna dela niso še dobili pravega založnika — ampak le nekaj vernih poslušalcev v „lit. društvu“ — kajti novi list ne zalaga samo — ampak tudi plačuje in — „non olet“, rekel je že rimsk imperator. Pa naj me nikdo krivo ne razume. Ne proti honoriranju od strani lista in proti iskanju dobička so namenjene te vrste, kajti marljivim biti in kruha iskati si je vsem potreba, pač pa se moramo obrniti zoper način, s katerim se je v tega lista tretji številki — prvega letnika seveda — v nekem dopisu z Dunaja začelo hujskati in napadati in resnico po svoje poročati. Neki gospod se je namreč na pustni vtorek (26. febr.) ujezil, skoval nekaj kombinacij in jih poslal v Ljubljano. Grozno se togoti nad „Slovenijo“ da je g. Šukljeja pri prvem glasovanju izbacnila. Čemu toliko jeze, in čemu dopis, če ga ni izbacnila, saj slovenski svet, kolikor ga bere „Slovenca“, vé iz nekega telegrama, da se g. profesorju od mladih akademikov niti las ne bode skrivil na glavi, da je še mej častnimi člani. Le zaradi jedne stvari bi oprostili g. dopisnika; kajti kakor vsem, tako se je tudi njemu ta telegram gotovo zdel tako duhovito — konfuzen, da mu je bilo treba komentara.

Pa če se že komentar piše, treba ga je pisati mirno in vestno, brez napadov in nevrednih natolcevanj. To je sveta naloga žurnalistov, kateri hodijo „neoboroženi“ med svojimi rojaki. Kajti zgoditi se zna, da dopise beró tudi taki, kateri so v stvari tudi poučeni in neljub dementi je za petami. Ktera fizična ali moralično moč je g. dopisnika silila, da je videl

A. Tschau! Grüss dich!

B. Servus! Kako se imaš zdaj v postnem času.

A. Izvrstno! že dolgo se nesem tako smijal, ko ravno te dni.

B. Kaj pa je vzrok tvoje veselosti? Povej, prav radoveden sem.

A. I no, saj menda tudi ti nesi jedini tujec v Jeruzalemu, ka-li? Veš, tisti novi dnevnik je tako burkast, da se moraš smijati hočeš nočeš. Pripoveduje namreč samoza-dovoljno, kako smo mi strašno spravljeni, da bi človek

skoro samega sebe več ne poznal. Pa pravi še vrhu tega kako lepo je od nas, da smo se udeležili volitev.

B. To je res smešno, saj v obrtnem oddelku, ki je najštevilnejši, niti zínili nesmo.

A. Dakako! In drugod bili smo toli spravljeni, da bi prav radi bili potisnili svoje kandidate naprej, ko bi le šlo.

B. Zakaj se pa tako piše o nas, zakaj se nam tako maže z medom okolu ust?

A. To je oficijozna modrost!

Bled — mesto.

V učnih knjigah še ni, je pa vender. Najmlajši in najmanjši dnevnik piše v prvi svoji številki, da je občinski zastop v Bledu — — podelil častno meščanstvo. Ker morejo meščanstvo podeliti le meščani, ker meščani bivajo le v mestih, ergo Bled — mesto. To si zapomnite vi geografi!

V Zagrebu ustavili so „Slobodo“, pri nas pa prave slobode še nikdar bilo ni.

(Navada železna srajca.) Žganjepivec ležeč na smrtni postelji in že umirajoč, da že ni mogel več govoriti, pomoli proti svoji ženi tri prste kvišku, češ: „Še za tri krajcarje „ta kratkega“!

* * *

Nov humorističen list začne neki v Trstu izhajati v 1. dan aprila. Ominozen dan! Kdo pojde v april?

Barjani imajo vode preveč, Ljubljanci pa premalo, dobre pitne vode namreč. Ker si za zdaj ni barjani ni Ljubljanci ne morejo pomagati, pijo iz same nevolje in razdraženosti slabo vino, katero pošilja Stern iz Zagreba večini Ljubljanskih krčmarjev. Velikej umrljivosti v Ljubljani kriva je v prvi vrsti Sternova brozga, ki se za drag denar za vino prodaja. Pomagaj sv. Podhagški barjanom, vodovod pa Ljubljancem, da se otmó pogina!

„Škratu.“

Zapuščaš ti Ljubljano bélo
Ter jahaš v svet za národ smélo
„Zbadljivi in zabavni Škrat“,
Pozdravljen bodi tisočkrat!
Saj željno vsak te pričakuje,
Ki se na tebe naročuje;
— Tud' majhna neso teh števil,
Ki čitajo te brez plačila,
Saj so povsodi zajedavke
Bolj goste, kakor bele kávké —
Ker tvoj humór razveseleva;
Sovragom strah pa prizadeva
Preglasni tvojga biča pók;
Pred konjem, ki je brzih nóg

Beží nemčur, da jedva diha;
Na glavi pinjá mu skakljá
Kakór na vejah ópica,
Ko pred tebjó trebušnik piha
Od zad' je tudi čvrst tvoj kónj,
In res ne breca on zastónj,
Ker v blato pala bode pinja.
Lahón je tudi padel znak
Da kliče „maledetto“ v zrak —
Petarda njega pa le stráši
Ki se z lahomom rad pajdaši.
Še dolgo toraj jahaj ti
Na konji čez sovražni roj,
Ter z bičem čvrsto máhaj ti
Po njih, ki tirajo nas v boj
„Zbadljivi in zabavni Škrat.“!
Pozdravljen bodi tisočkrat!
Na tleh domačih vselej túdi
Pogledat' nikdar ne zamudi,
Zvedavo, drzno v vsaki kót,
Če vsak zmej nas je vnet za ród.
Če pa katerega boš našel,
Da je na kriva pota zášel,
Da sloga mine nam nekdanja,
Ker se sovragom našim vklánja,
Šuk, šuk, šuk z bičem le po njém,
Da jasno našim bo očém,
Kako znaš one kaznovati,
Ki čejo ródu škodovati.
Ne jemlji prejšnjih del njih v misli,
Ko bil še narod jim je v čisli,
Sedanost vsikdar ti le sódi!
Pazljiv pa zmirom povsod bódi,
Da kde se kdaj ne opehariš,
Tu po krivici koga udáriš.
Na „Kranjski národ“ pa ne gledi
Samó, Slovence ampak vse,
Kateri drugej kje živé,
Podpiraj vselej v tužni bédí:
Če pa so kje „elastični“,
Udarci biča drastični
Izbujajo naj jih k zavésti,
Naj bič nevestim znamnje črno
Udarja, da izvejo zvésti,
Da ti od plev razločiš zrno.
Na stan, staróst nikdar ne glej,
Resnico vsakemu povéj, —
Če tako delal bodeš „Škrat“,
Potém bo vsak imel te rad! —

Naročnik s Štajerskega.

* * *

Kak razloček je mej morilcem Schenkom in nemškim „Schulvereinom“?

Schenk moril in ropal je česke kuharice in služkinje, nemški Schulverein pa bi isto rad storil s českimi in sploh s slovanskimi otroci.

* * *

Kranjska hranilnica podarila je filharmoničnemu društvu 800 gld. „Glasbeni Matici“ pa samo 50 gold.

Drugo leto bode pa baje „Glasbeni Matici“ naklonila samo „kólofonij“ za gosli in še to samo „zaradi tega, da bode gosp. Bürger kaj zaslužil. „Noblesse oblige!“

Resna premišljevanja penzioniranega filozofa Izidora Muzloviča.

Omne trinum perfectum! Tri dnevnikke imamo sedaj Slovenci. Nekdaj smo po dnevniku koperneli, kakor židovi po Mesiji, sedaj je pa to drugače. Ko bi se omika merila po časopisih, prišli bi Slovenci mej vsemi avstrijskimi narodi na najvišjo stopinjo. Vsak tretji človek, katerega srečaš na ulici, je časnikar, urednik, sodelavec, ali kaj podobnega.

Sitno je že, kako razločevati naše dnevnikke. Do sedaj je bil „Slovenec“ najnovejši dnevnik. A sedaj mu ta pridevek ne pristaja več, od kar se je porodil naših listov Benjamin „Ljubljanski list“ s svojo pisano suknjo.

Treba bode tedaj določiti novih znamk. Zaradi tega usojam si predlagati:

„Narod“ je „nezavisen dnevnik“ in kakor se mu očita „najstarejši dnevnik“. In hoc signo (nezavisnosti namreč) vinces!

„Slovenec“ ni več „poganjač“, tudi najnovejši dnevnik ne več, ampak spada že mej starino. Priporoča se tedaj novo ime: Na primer: Naj čmernejši dnevnik.

Res postal je jako nevšečen, in kadar je slabe volje, tiska kar celo stran samih vozniških redov, da je popolnem podoben tako zvanemu „Eisenbahn-Conducteur-ju“. Govori se celo, da v časih iz same togote, tiska kar po pet inseratov v jeden list — vse zaradi lepšega! Zakaj bi se čitatelji nad inserati ne zabavali?

„Ljubljanski list“ pa je nedeljsko dete. Srečo ima, kakor pes v cerkvi. Samo iz Šiške so mu 32 izvodov poslali nazaj, češ, dete naj ne hodi tako daleč od svojih roditeljev. Njegovo število je „legijon“, česar se v Bambergovej tiskarni vsakdo lahko prepriča.

To je naš najmlajši in najcenejši dnevnik! Prve dni bil je kar zastoj. V Šlarafiji pravijo, da lete pečena piščeta ljudem v usta, v Ljubljani pa si pretekle dni prav lahko dobil toliko izvodov najmlajšega in najcenejšega dnevnika, kolikor si hotel! V tem sta si Ljubljana in Šlarafija podobni.

Žid Stern, ki po sejnih svinčnikih, peresa, i. t. d. meče mej občinstvo, ni toli radodaren, kakor „Ljubljanskega lista“ upraviništvo. Samo v jednej kavarni bilo je na ogled postavljenih deset izvodov jedne in iste številke.

Potem še kdo poreče, da ne napredujemo.

Pravijo, da založniku treba samo 1500 naročnikov, da ne bode izgube.

No, če je mož tako pohleven, potem se mu tega števila ni bati.

Da je ta list nedeljsko dete, to stoji. Stara „Laibaherica“ ima že toliko veselja nad njim, da svojega jedva porojenega

pasterka članke kar „per extensum“ navaja. Kolika materna ljubezen! Na ta način bi bilo prav lahko uredovati. Laibaherica naj navaja „Ljubljanski list“, slednji pa prvo. Tako bode obema pomagano, za naročnike pa bode tudi ugodno, ker ne bode treba naročati obeh listov, ampak samo jednega, ker bode v tistem vse.

Obžalujem samo jedno, da sta si „Slovenec“ in „Ljubljanski List“ že v laseh, ko sta še tako malo časa vkupe.

In vse to zaradi zamaknjene Lenčike, ki je bila nekdanj na Gori, pa že dolgo ni več tam!

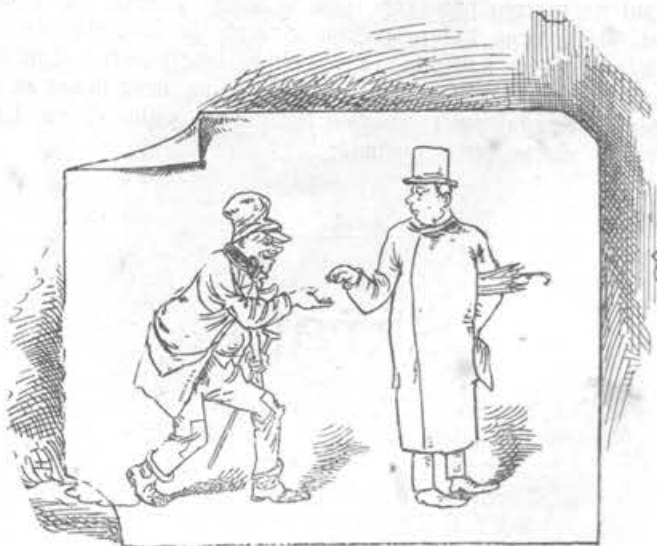
Kaj treba Lenčike v debato? Ona je že zamaknjena, nam pa treba še skrbeti, da dobimo veliko zamaknjenih naročnikov.

„Pridi danes zvečer k meni, se bomo dobro imeli!“

— Danes ne utegnem, obljubil sem, da pridem k „belemu volu“.

„A beži, beži, k belemu volu, ali pa k meni je vendar vse jednako.“

Prosim, milostivi gospod, za dar božji — — — — — „Tu imate. Pa za naprej mi ne recite več „milostivi gospod, jaz tega nemam rad“.

— „Prav, prav, jaz na take stvari tudi veliko ne držim“.

Izhaja 10. in 25. dan vsacega meseca. Cena za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr., za četert leta 80 kr.
Posamične številke po 15 krajc., pri opravištvu v „Narodni Tiskarni“, kateremu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije in inserati.
Slednji računijo se po dogovoru.

Založnik in odgovorni urednik: Ivan Železnikar. — Tiska „Narodna Tiskarna“.